

Expressió corporal atlètica en els dibuixos de Picasso jove

R. Balius i Juli

Figura 1. Dos nus masculins i altres croquis. Cap al 1899.

Recentment s'ha editat el Catàleg de pintura i dibuix del Museu Picasso de Barcelona. Gràcies a aquest fet hem conegut la totalitat de l'obra artística, llevat de l'obra gràfica, propietat del Museu. És especialment important la corresponent als anys de joventut, quan vivia fonamental-

ment a Barcelona. És destacable la munió d'apunts i retrats de figures produïts durant els anys 1894 a 1899, en primer lloc a La Coruña, després a Barcelona i en les curtes estades a Madrid i Horta de Sant Joan.

El dibuix, base de totes les activitats artístiques, permet observar la personalitat i les transformacions d'un artista. En Pi-

casso la, en ell, típica versatilitat, es manifesta de forma especial en els dibuixos, en utilitzar una gran varietat d'estils i de tècniques. És sorprenent l'extraordinària i precoç maduresa dels seus treballs de joventut, enfrontat directament amb la naturalesa. Picasso, durant aquests anys, analitza la figura humana, que sap captar perfectament i expressa actituds i situacions de manera insuperable. Són abundoses

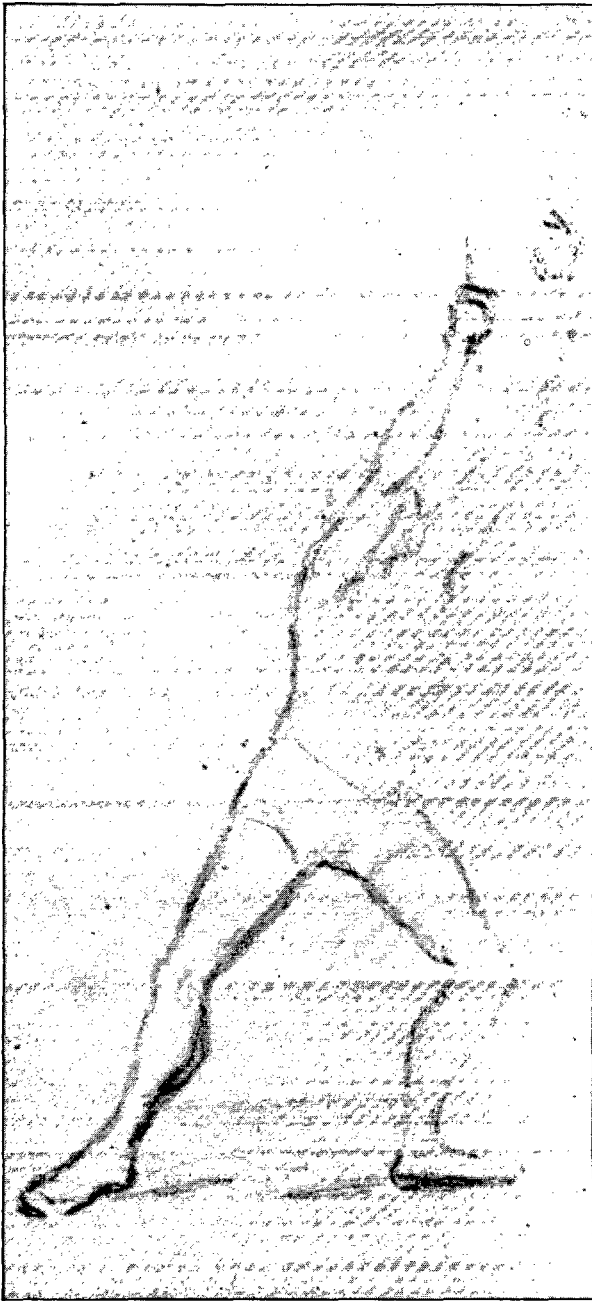

Figura 2. Atleta aixecant unes torxes amb les mans. La Coruña 1894.

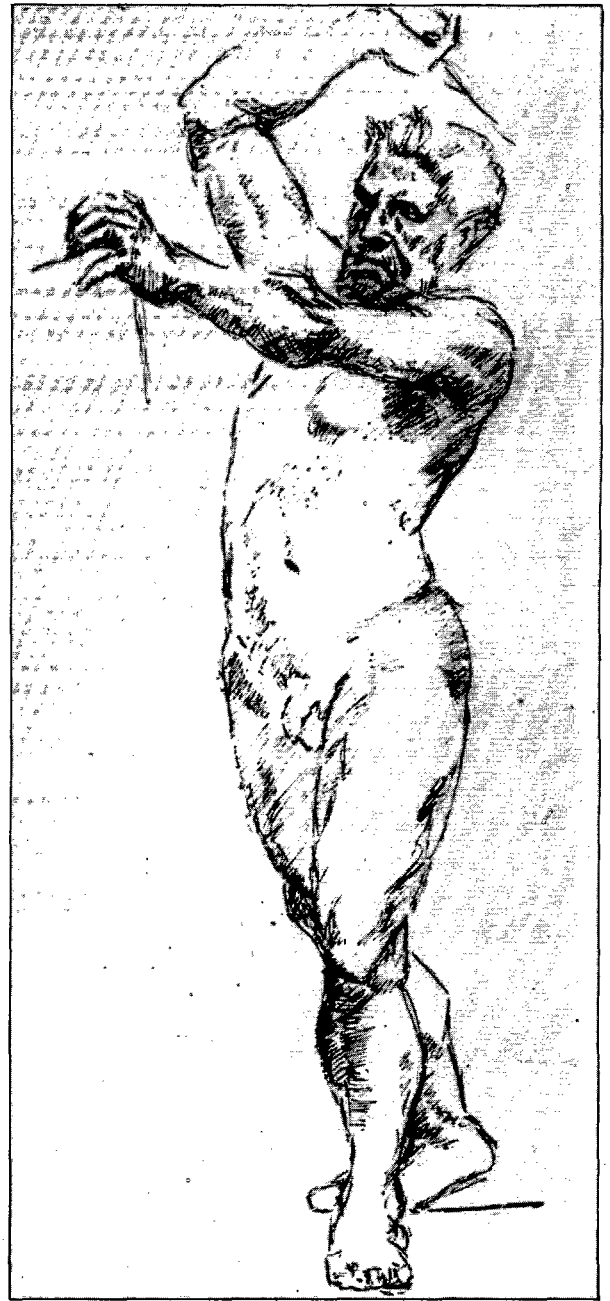

Figura 3. Home nu en actitud de llançar.

les mostres de manifestacions més o menys relacionades amb activitats físiques; genets, esgrimidors i espadatxins, alguns boxadors, dos ciclistes ridiculitzats, acróbates i molts individus en posicions atlètiques, formen

aquest interessant grup d'obres.

En aquestes ratlles volem referir-nos als dibuixos que reflecteixen actituds atlètiques, perquè creiem que és en ells on millor es manifesta l'expressió corporal dels personatges. Esbossos i

apunts que al principi mostren un academicisme après a l'escola, avancen mica en mica cap a una estilització. La majoria són nus masculins en posicions de llançament, de tirar d'una corda, d'aixecar un pes, de córrer o de

Figura 4. Home corrent. No datat.

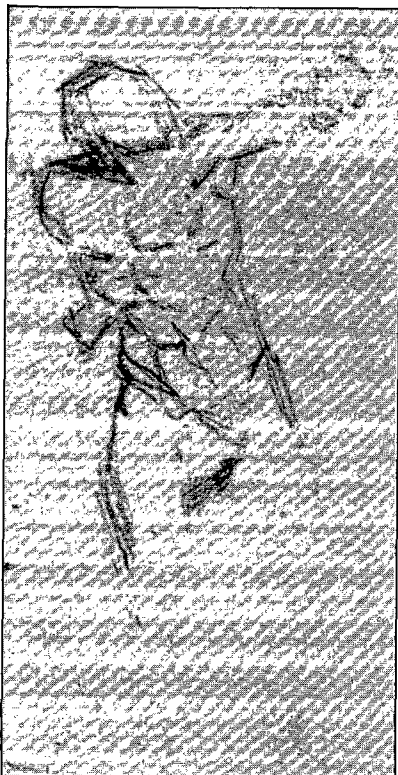
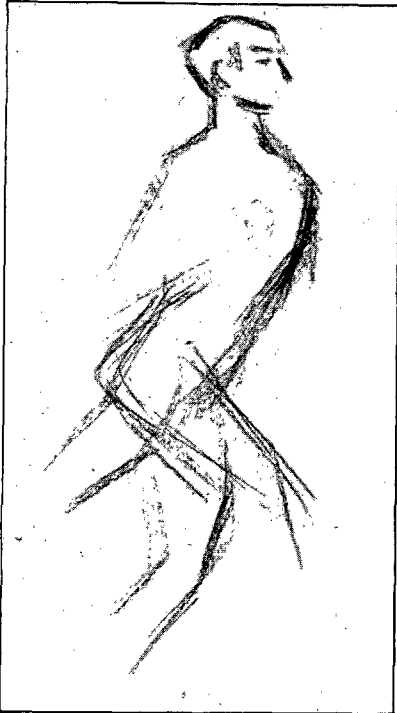

Figura 5. Nu masculí en actitud de llançar. Barcelona 1895.

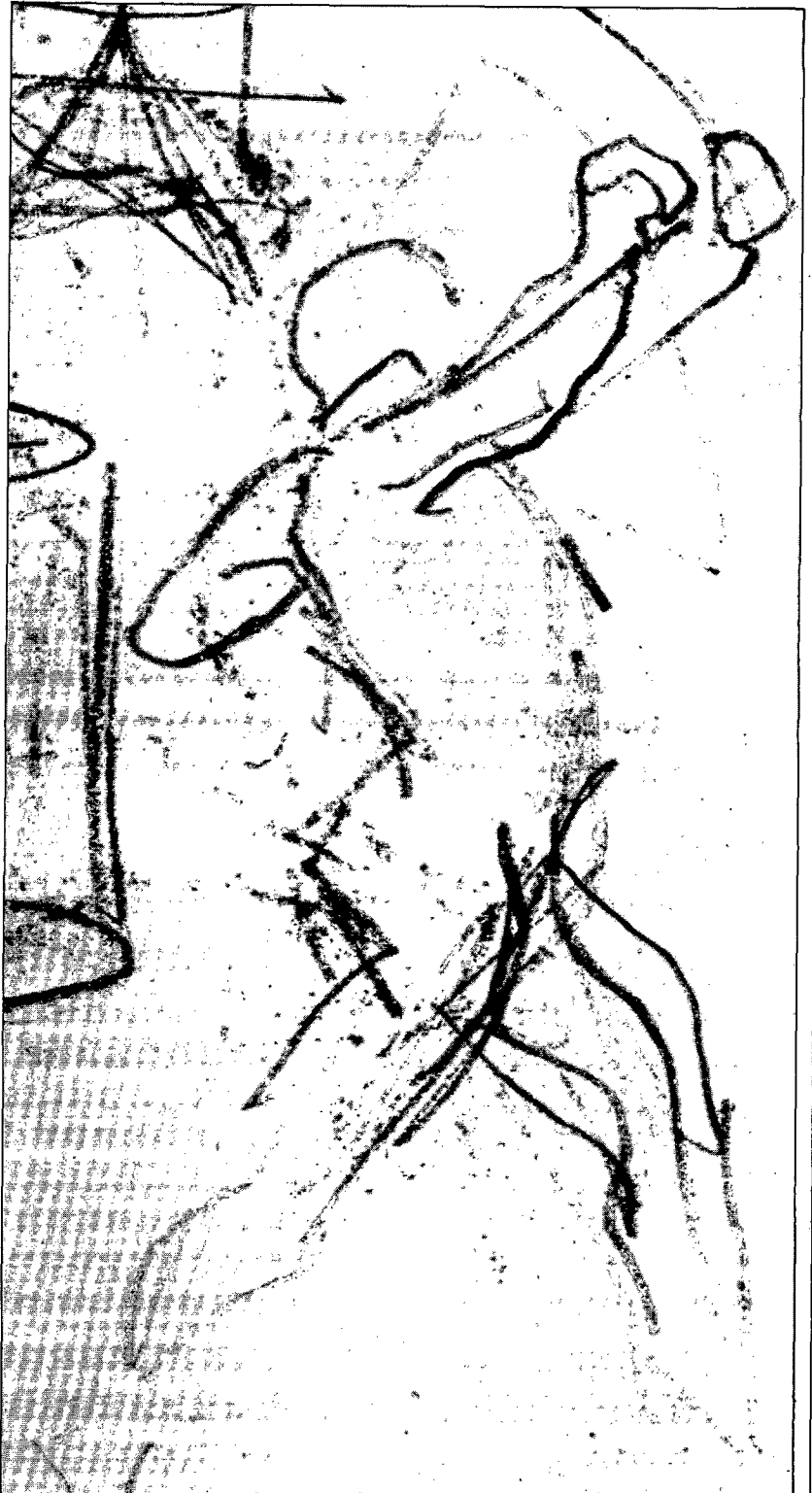

Figura 6. Nu masculí tibant l'arc. Barcelona 1896-1897.

Figura 7. Diversos estudis de nus masculins. Barcelona 1896-1897.

Figura 8. Nu masculí en posició de llançament.

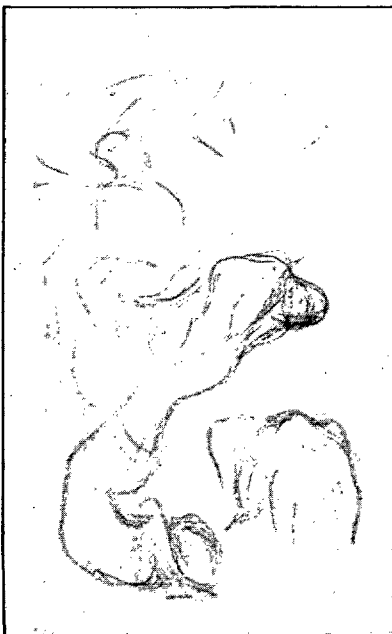

Figura 9. Croquis diversos de figura femenina fent exercicis gimnàstics. Madrid 1897-1898.

fer acrobàcies. Aquesta presència d'imatges atlètiques en l'obra d'un home com Picasso, del que no coneixem que practiqués activitats físiques durant la joventut, pot atribuir-se a l'extraordinària difusió de l'educació i de l'esport en els darrers anys del segle XIX. La restauració de les Olimpíades al 1896, sens dubte degué tenir ressò en una ciutat com Barcelona, on els gimnasos eren aleshores lloc de reunió dels "progressistes" del moment, dels quals els artistes eren els capdavanters. No és rar, doncs, que a les Escoles de Belles Arts es treballés sobre representacions atlètiques, que aquestes fossin presents en l'ambient artístic i que

Picasso, que vivia intensament l'entorn, les copsés en les seves produccions. En tots els dibuixos el gest és acuradíssim, perfecte, i bona prova d'això la tenim en les figures que acompanyen aquest text. Al llançador de la figura 2, únicament li falta la javelina per completar l'acció. En la figura 3, Picasso, tot multiplicant les cames logra donar moviment al gest del corredor. Un prodigi de plasticitat el donen les gimnastes de la figura 8. Podriem anar comentant les altres figures, petita mostra del fons del Museu de Barcelona, però pensem que és millor que cadascú les valori i interpreti de forma íntima i personal.